

16de JAARGANG, NR. 302
20 AUGUSTUS 2018

IN DIT NUMMER:

1 NIEUWS

2 JAZZ OP PAPIER

3 JAZZ OP DE PLAAT

Martin Fondse, Emile Parisien,
e.s.t., Alex Simu e.a.

6 JAZZ OP DE PLANKEN

Jazz Middelheim,
Dinant Jazz Festival, GouvY Jazz.

EN VERDER:

10 Bestsellers en tips Jazzcenter

11 **Laatste** Gouwe Ouwe van H Fluitman

JAZZFLITS 303 KOMT 17 09 2018 UIT

NIEUWS

LEX LAMMEN OVERLEDEN

In zijn woonplaats Amsterdam is 24 juli op tachtigjarige leeftijd Lex Lammen overleden. Lex was een zeer veelzijdig man en bekend als radio- en televisiepresentator (onder meer Nine O'Clock Jazz, The Jazz Connection en Het Grote Geluid), drummer (bij onder meer zijn eigen jazzformatie The Birdland Combo en als drummer van Farce Majeur), historicus en geschiedenisleraar. Maar Lex Lammen was sinds 2004 ook medewerker van Jazzflits. Samen met Jaap Lüdeke en Jan J. Mulder zette Lex dit toen nog prille jazzperiodiek op de kaart. Zijn eerste bijdrage leverde Lex op 15 september 2004 en zijn laatste op 28 mei 2018. Lex Lammen was een betrokken en zeer gewaardeerde medewerker van Jazzflits, en graag gezien tijdens onze jaarlijkse redactiebijeenkomst. We zullen hem missen.

Hans van Eeden
oprichter en hoofdredacteur Jazzflits

i a 77

JazzFlits

ONAFHANKELIJK JAZZPERIODIEK SINDS 2003

JAZZ MIDDELHEIM TREKT 20.000 BEZOEKERS

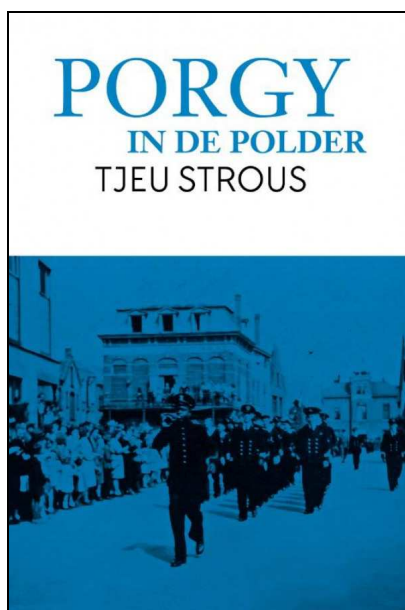
Laurent Blondiau - met trompet en bugel - verbond 12 augustus met verschillende bezettingen de hoofdacts. (Foto: Tom Beetz)

Het festival Jazz Middelheim in Antwerpen heeft in vier dagen tijd twintigduizend betalende bezoekers getrokken. Dat waren er drieduizend meer dan vorig jaar. Het festival begon donderdag 9 augustus om 17.00 uur met de Belgische formatie Steiger en werd 12 augustus afgesloten door het Big Ensemble van trompettist Laurent Blondiau. Naast talloze Belgische musici traden onder anderen het duo Archie Shepp/Randy Brecker, de saxofonist Kamasi Washington, Steve Coleman & The Five Elements en pianist Fred Hersch op. Festivaldirecteur Bertrand Flamang blikt tevreden terug: "Voor mij was dit jaar meer dan ooit een aanrijging van kwalitatief hoogstaande concerten, met muzikanten die vol goesting zichzelf overstegen. Of het nu ging over de hiphoppers, de groovemuzikanten, Fred Hersch in al zijn subtiliteit of Robin Verheyen in al zijn intensiteit en complexiteit." Volgend jaar is er weer een editie van Jazz Middelheim; van 15 tot en met 18 augustus. Onze medewerker Tom Beetz was een dag bij het festival en doet verslag op pag. 6.

JAZZ OP PAPIER

RANDGEBIEDEN XII:

KOULEN

Tjeu Strous.

Porgy in de polder : het bewogen leven van Frank Koulen.

Vlissingen : Den Boer / De Ruiters, [2018].

276 pag. : ill.

ISBN 978-90-79875-83-2 pbk.

Prijs 19,50 euro.

Het is een bekende naam, Porgy en Bess, en dan doel ik op het café in Terneuzen, en niet op Gershwin's opera, waarnaar het genoemd is. In 1957 gestart als lunchroom, daarna een café, eerst nog met een jukebox, diende het als clublokaal van de Zeeuwse Jazz Sociëteit. Landelijke bekendheid kreeg het in 1965 toen Roel Balten er een Avro-uitzending verzorgde in het kader van een serie programma's met jazz op locatie. Het is uitgegroeid tot een algemeen cultureel instituut, dat niet meer weg te denken is in de Zeeuwse gemeenschap. Met vallen en opstaan, dat wel. Het publiek was gemengd, dus het aanbod aan muziek moest breed zijn; het bood een podium voor theater, lezingen en voordrachten van politieke en literaire aard. Maar als het podium zo vaak werd ingezet, ging dat ten koste van de kroegopbrengst. Zo werd het beleid herhaaldelijk omgegooid en andermaal een stichting in het leven geroepen.

Het is allemaal na te lezen in twee jubileumuitgaven. Nu, bij het zestigjarig bestaan, besloot het bestuur oud-journalist Tjeu Strous te vragen het levensverhaal op te tekenen van de man die aan de basis stond van dit alles, Frank Koulen.

De alom gewaardeerde Koulen was hier in 1944 neergestreken. Hij treedt in het huwelijk, maar eerst moet hij als kortverband-vrijwilliger zes jaren volmaken in Nederlands-Indië, met gemengde gevoelens. Pas dan kan hij in Terneuzen zijn leven met zijn vrouw Vera opbouwen, aanvankelijk in haar wolwinkel. Langzamerhand rijpt het plan om de rol van gastheer te vervullen. Daartoe richt hij zijn ogen op het pand tegenover de winkel ...

Tjeu Strous kon, naast de nodige schriftelijke bronnen, gebruikmaken van het speurwerk dat zoon Paul reeds had gedaan, alsook van de uitgebreide gesprekken die dochter Katja met haar moeder had gevoerd. Hij volgt Franks sporen vanaf Guyana (voorheen Brits, maar ook Nederland speelde daar 'landjepik'), naar Suriname (waar Frank geboren werd), Curaçao (waar werk was), New York (zag daar een opvoering van 'Porgy and Bess') en Engeland, van waaruit hij betrokken raakt bij de invasie en de slag om de Schelde.

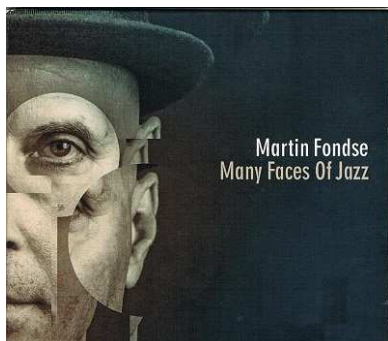
Dit gedeelte, dat de eerste helft van het boek beslaat, is bijzonder interessant, niet alleen vanwege Franks levensloop, maar ook door de geschetste achtergronden. Neem Franks opvoeding in het licht van de dan geldende maatstaven. Zijn ouders zijn niet getrouwd en de vader in kwestie onttrekt zich aan alle verantwoordelijkheid. Strous: "Hier openbaart zich een van de gevolgen van het slavernijverleden. Slaven mochten onder geen beding een gezin stichten. Ze hadden geen rechtspersoonlijkheid en alleen rechtspersonen konden in het huwelijk treden. Bovendien zou gezinsvorming onder slaven maar afbreuk doen aan de productiekracht van vooral de mannen." Op dezelfde pagina: "Wat onmiddellijk opvalt, is de donkere huidskleur van Frank, veel donkerder dan die van zijn moeder. Dat is een doodzonde in creoolse kring. Je moet als moeder altijd op u you kloru, je kleur verbeteren; dat is: een kind krijgen met een lichtere huidskleur dan jijzelf." (pag. 23). Franks moeder zou enige hulp goed kunnen gebruiken, maar haar eigen moeder weigert om te kijken naar haar veel te zwarte kleinkinderen. Als Franks moeder sterft, worden de kinderen ondergebracht bij zijn overgrootmoeder, fungerend als houder van een kinderopvangcentrum avant la lettre.

Het tweede deel vertoont wat minder samenhang, maar dat kan nauwelijks anders. Enkele namen, onder andere die van oud-DSC-leden, worden verhaspeld. Nelson Williams speelde trompet, geen trombone. Elk hoofdstuk heeft een passende titel meegekregen van een song uit Porgy and Bess. Zo luidt de kop na Franks overlijden in 1985: My man's gone now.

Jan J. Mulder

JAZZ OP DE PLAAT

MARTIN FONDSE
Many Faces Of Jazz
 Rollercoaster Records

Bezetting:

Sanne Rambags, Anna Serierse (zang), Kees van Kooten (gesproken woord), Eric Vloeimans (trompet), Morris Kliphuis (Franse hoorn), Claudio Puntin ((bas)klarinet, electronica), Mete Erker (tenor-, sopraansax), Jörg Brinkmann, Annie Tangberg (cello), Remy van Kesteren (harp), Martin Findse (piano, vibrandoneon), Eric van der Westen (bas), Dirk Peter Kölsch (drums, percussie) + Lenine (zang, gitaar).

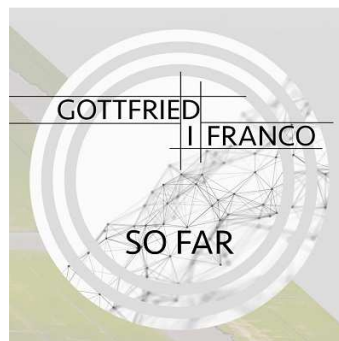
De toekenning van de Buma Boy Edgar Prijs aan Martin Fondse kwam voor menigeen als een verrassing. De man had al geruime tijd geen plaat onder eigen naam meer gemaakt. Hij had het te druk met het uitoefenen van zijn enorme kwaliteiten als componist en arrangeur voor anderen. Met een indrukwekkend optreden van zijn Orchestra op de avond van de uitreiking liet hij echter horen waarom de prijs meer dan verdiend is. En gelukkig kan iedereen nu genieten van de wonderschone composities die het bijzonder samengestelde orkest speelde, want het nieuwe album, 'Many Faces Of Jazz', werd tijdens de feestelijke avond opgenomen. Fondse stelde zijn ensemble zorgvuldig samen, met de bijzondere klankkleuren van bijvoorbeeld harpist Remy van Kesteren en een tweekoppige zangsectie. Toptalenten Sanne Rambags en Anna Serierse worden daarin ingezet als volwaardige instrumentalisten. Maar behalve in vocalise mogen de dames zich ook uitleven in ontroerende songs als 'Introduction to poetry' en 'Tomorrow eyes'. In het veelkleurige programma biedt Fondse verder ruimte aan muzikaal avontuur, vrolijkheid, melancholie en twee ijzersterke gasten: Kees van Kooten (die zijn eigen vertalingen van humoristische teksten van Billy Collins leest) en de Braziliaanse singer-songwriter Lenine. De tour, waarmee Fondse nog in diverse samenstellingen langs de Nederlandse podia gaat, trekt na een zomerstop in het najaar verder. Zie: www.martinfondse.com.

Herman te Loo

Luister hier naar 'Tomorrow eyes' in een kleinere bezetting: <https://youtu.be/JA3Ibdsqho0>.

Bent u op zoek naar de recensie van een bepaalde cd? Klik hier: <http://bit.ly/2eGAA92>

GOTTFRIED I FRANCO
So Far
 Sena

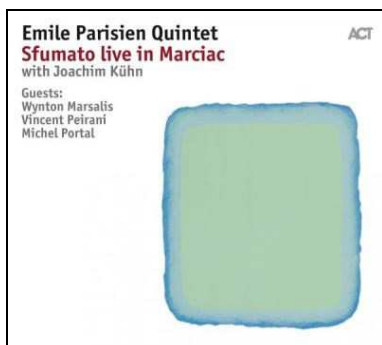
Bezetting:

Gabriele di Franco (gitaar), Stefan Gottfried (saxofoon), João Sousa (drums), Diederik Billiet (bas), Raúl Santana (piano).

Een debuut-cd is altijd iets bijzonders. Het is nooit zomaar een tussendoortje dat even in elkaar wordt geflanst. Over de debuut-cd 'So Far' van Gabriele di Franco en Stefan Gottfried is goed nagedacht. De muziek reflecteert hun helden, hun visie op de geïmproviseerde muziek, maar ook de plek waar ze nu zijn neergestreden. De keuze van het openingnummer 'In a silent way' van Joe Zawinul is wat dat betreft veelzeggend; ingetogen, weloverwogen, maar ook baanbrekend. Het heerlijke 'Subconsciouslee' van de Lee Konitz past in deze sfeer en blaast het stof van een jazznummer dat nooit veroudert. De overige stukken zijn van Di Franco en Gottfried zelf. Het is mooie, leuke en ook emotionele muziek. '#Leidseplein#madness' vertolkt de verkeerszooi op dit te drukke chaotische plein, maar in het nummer 'Mauritskade' wordt de zalige rust van sommige grachten bezongen. Ook dat is Amsterdam. Beide heren, die de gitaar- en saxpartijen voor rekening nemen, worden bijgestaan door de Portugese João Sousa op slagwerk, de Belgische Diederik Billiet op bas en de Spaanse Raúl Santana, die een sprankelende partij piano speelt. Als je je daarbij realiseert dat Stefan Gottfried uit Oostenrijk komt en Gabriele di Franco uit Italië, en dat deze muzikanten hun draai in Amsterdam en Brussel hebben gevonden, dan is dat wel het toonbeeld van Europese integratie. Het sluitstuk 'Glück' refereert aan het geluksgevoel van deze muzikanten dat ze op een plek op aarde mogen leven waar ze als individu tot zelfontplooiing mogen komen. U begrijpt het al, bij de samenstelling van deze cd is niet over een nacht ijs gegaan. Wij als luisteraars krijgen niet zomaar iets voorgeschoteld. Het is een uur eigentijdse jazz met duidelijke wortels in de historie, die zich graag laat herbeluisteren en daarbij aan diepte en zeggingskracht wint.

Sjoerd van Aelst

EMILE PARISIEN QUARTET
Sfumato Live In Marciac with Joachim Kühn
ACT

Bezetting:

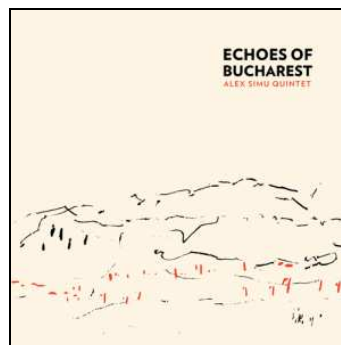
Emile Parisien (sopraansax), Joachim Kühn (piano), Manu Codjia (gitaar), Simon Tailleu (bas), Mário Costa (drums), Wynton Marsalis (trompet), Vincent Peirani (accordeon), Michel Portal (klarinet).

Tijdens het festival Jazz in Marciac 2017 was Emile Parisien 'artist in residence'. De cd/dvd 'Sfumato Live In Marciac' is een registratie van het magistrale concert dat hij tijdens dit festival gaf met als leidraad zijn eerder bejubelde cd 'Sfumato', die hij in 2016 opnam met onder anderen pianist Joachim Kühn. De cd 'Sfumato', de titel refereert aan een techniek waarmee kunstschilders de omtrekken in een schilderij wazig maken en laten vervloeien, is indertijd in vele jazzbladen uitgeroepen tot het mooiste jazzalbum van 2017. Het was dus een uitgelezen kans om dit album integraal te spelen in Marciac. Als verrassing schuift tijdens dit concert Wynton Marsalis aan. Nu is Marsalis een graag geziene gast in Marciac, maar zijn onaangekondigde aanwezigheid gaf het publiek toch de nodige sensatie. Op de dvd zijn niet alleen de nummers, maar is ook de introductie geregistreerd. Dat geeft een leuk sfeerbeeld. Na de bijna schuchtere introductie van Parisien gaan in het nummer 'Temptation rag' Marsalis, Parisien en accordeonist Vincent Peirani volledig loos in het nummer dat wroet in de gehele jazzhistorie; van ragtime tot freejazz.

Marsalis heeft het zichtbaar naar zijn zin. De enkele valse uitschieter die Marsalis uit zijn trompet perst, mag de pret niet drukken. Het publiek vindt het prachtig en gaat uit zijn dak. De 26-jarige Emile Parisien is al aardig aan het opstomen naar de top van de apenrots in jazzland. Zijn instrument, de sopraansax, is weliswaar niet het meest aansprekende instrument, maar dat lijkt de waardering voor zijn muzikale talent niet in de weg te zitten. Peirani is een vaste partner van Parisien. Vlak ook deze muzikant niet uit. Hij drukt, ook tijdens dit concert, een stevig stempel op de muziek. Peirani heeft die melancholieke Franse toon op de accordeon die veel beroemde chansons zo kenmerken. Dat geeft deze muziek, die zich beweegt door alle stijlen van de jazz, toch ook een typisch Frans cachet.

Sjoerd van Aelst

ALEX SIMU QUINTET
Echoes Of Bucharest
Eigen Beheer

Bezetting:

Alex Simu (klarinet), Franz Von Chossy (piano), George Dumitriu (altviool, gitaar), Jörg Brinkmann (cello), Kristijan Krajncan (drums, cello).

In 2016 ontving klarinettist Alex Simu een Gouden Kalf voor de muziek die hij schreef voor de speelfilm 'Beyond Sleep' (de verfilming van W.F. Hermans' meesterwerk 'Nooit meer slapen'). Gevoel voor beeldende muziek kan de Roemeense Amsterdammer dus niet worden ontzegd, en op dit debuutalbum van zijn Quintet, 'Echoes Of Bucharest', kan de luisteraar zijn eigen film bedenken. Sfeervol, melancholiek en voorzien van wunderschone melodieën – dat zijn namelijk de karakteristieken van deze cd. De titel verwijst weliswaar naar de hoofdstad van zijn vaderland, maar de Roemeense (volks)muziek ligt niet duimendik op zijn composities. De klarinetmelodie uit het titelstuk vertoont er wel sporen van, maar de volksmuziek die Simu mengt met improvisatie komt uit meer streken, en is verwerkt tot een volstrekt eigen klankidoom. Zijn composities ontstijgen ruimschoots het thema-improvisaties-themamodel. De solistische bijdragen van het vijftal zijn stemmen die zich even losmaken uit het muzikale betoog. Daarom heeft de bandleider zijn kwintet ook zorgvuldig samengesteld, met een pianist met een vederlicht toucher (Franz Von Chossy) en een slagwerker die goed kan kleuren en een breed arsenaal aan ritmische bagage meeneemt (Kristijan Krajncan). Simu's landgenoot George Dumitriu brengt zijn altviool mee voor de kamermuziekmix, maar levert ook Fripp-achtige gitaarbijdragen. Jörg Brinkmann houdt het met zijn cello lichter dan een contrabas gedaan zou hebben. Samen met Krajncan kan hij waar nodig het vuurtje aardig opstoken, zoals in de groove in het titelstuk, dat Radiohead in herinnering roept. En Simu zelf? Behalve de boeiende composities levert hij een warm, soms diep ontroerend (bas)klarinetspel dat soms Michael Moore in herinnering roept.

Herman te Loo

Bekijk hier een live-versie van 'Armenian Street': <https://youtu.be/6JhdmHQr5M>

SPOKEN
Arctic Monsoon
Eigen Beheer

Bezetting:

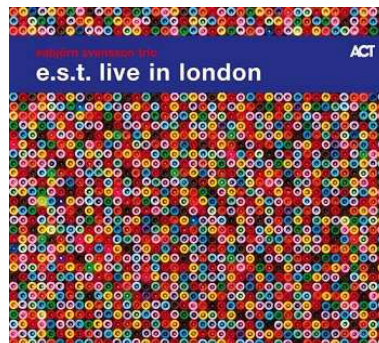
Stephanie Francke (sopraan-, altsax),
 Wietse Voermans (altsax), Jasper van Damme
 (tenorsax), Ruben Verbruggen (baritonsax)
 + Sanne Huijbregts (zang, glockenspiel),
 Friso van Wijck (drums, percussie)

De titel van het debuutalbum van het jonge Nederlands/Belgische saxofoonkwartet Spoken zegt veel. 'Arctic Monsoon' is het soort paradox dat vooropstaat in de muzikale wereld van de groep, die beeldend en filmisch werkt. Hoewel er in het idioom van de stukken (vooral van de hand van Voermans en Verbruggen) zeker ook jazz zit, tapt Spoken uit meer vaatjes. Met de toevoeging van zangeres Sanne Huijbregts en slagwerker Friso van Wijck zoekt het ensemble het buiten het voor de hand liggende saxofoonkwartetrepertoire. Riffachtige onderdelen, als een soort bigband zonder koper, komen bij Spoken minder voor dan je zou verwachten. Er wordt veel meer met klankkleuren geschilderd, zoals de orgelachtige opening van de eerste track, 'Inspector', of de verschuivende klankblokken die de aurora borealis suggereren in 'Noorderlicht bij poolnacht'. Vaak klinkt het kwartet ook uitgesproken klassiek, zoals in 'Draf' en over het geheel genomen lijkt er meer van gecomponeerd materiaal te worden uitgegaan dan dat er veel ruimte is voor improvisatie. Dat zorgt ervoor dat Spoken vooral als collectief klinkt, en niet als een groep individuen die zich naar voren willen dringen. Zeker met de gasten zorgt men voor een herkenbare, eigen sound. En dat is anno 2018 een behoorlijke prestatie.

Herman te Loo

Hier is de teaser van het album:
<https://youtu.be/ZmammU0UE4o>

ESBJÖRN SVENSSON TRIO
e.s.t. Live In London
ACT

Bezetting:

Esbjörn Svensson (piano),
 Dan Berglund (bas),
 Magnus Öström (drums).

Het Esbjörn Svensson Trio wordt algemeen gezien als de grondlegger van het 'nieuwe' pianotrio. Elementen uit diverse genres werden samengesmeed tot een groovend geheel, doorspekt met elektronische effecten. Dat laatste is soms zo sterk dat je niet direct hoort welk vervormd instrument je hoort: of het nu een geprepareerde vleugel was of een werkelijk onherkenbare contrabas. Aan dat alles kwam in 2008 plotseling een eind door een dodelijk duikongeval van de naamgever van het trio. Een uiterst hecht drietal werd uiteengescheurd. Toch leefde de artistieke erfenis voort in andere bands die doorgingen op de uitgangspunten van e.s.t. Maar met 'Live In London' komt alles weer boven. Het album is live opgenomen op 20 mei 2005 in The Barbican Centre in Londen en heeft alle karakteristieken van een live-cd. Vooral de langere stukken brengen de band én de luisteraar in vervoering. De energie is fenomenaal en iedere e.s.t.-liefhebber zal dit album willen hebben.

De kracht van deze dubbel-cd met tien eigen composities ligt in de homogeniteit van de diversiteit. Dat lijkt tegenstrijdig, maar het zit zo. Ze weten klassieke pianotrioballads net zo makkelijk af te wisselen met psychedelische energie als dansbare swingstukken. Op de een of andere manier is er een perfecte balans die ook nog eens verslavend werkt.

Peter J. Korten

Luister hier naar een stuk van de cd:
<https://www.youtube.com/watch?v=EUcCHTUX5yQ>

FESTIVAL JAZZ MIDDELHEIM

Datum en plaats:

9 – 12 augustus 2018,
Park Den Brandt, Antwerpen.

Je raakt de tel kwijt maar Jazz Middelheim lijkt al eeuwen te bestaan. Vier dagen jazz van Belgische bodem en van internationale sterren in het fraaie park Den Brandt. Gebleven zijn de populaire acts waarvoor half Antwerpen uitloopt en gebleven is ook de laatste zondag die in het teken staat van 'echte' jazz. Jazzflits was er die zondag omdat het programma er op papier ijzersterk uitzag en dat ook volledig werd waar gemaakt. Zelden was er een Jazz Middelheim waar van begin tot eind de hoogtepunten elkaar zonder zwakke momenten opvolgden.

De dag werd geopend met het Belgische trio **Aka Moon** dat meteen bij de aftrap scoorde. Dat dit trio al 25 jaar bestaat is te horen aan de perfecte samenwerking; dat de oorsprong bij hun bezoek aan de Aka Pygmeeën ligt is een stuk minder hoorbaar, en ook de latere Afrikaanse en Aziatische invloeden waren verscholen in hedendaagse jazz die tegenwoordig het label 'modern creative' meekrijgt. Het evenwicht is bij dit trio verschoven. Niet drummer Stéphane Galland maar bassist Michel Hatzigeorgiou vormt het centrum, waarbij Galland het ritme invult en saxofonist Fabrizio Cassol korte, vaak hoekige motiefjes inzet en op basis daarvan de muziek krachtig en lyrisch uitbouwt. Rust werd de bezoekers daarna niet gegund want de noten waren nog niet verstomd of in de kleinere club-stage-tent zette het originele **Mâäk kwartet** in. Met de term pauze-act wordt dit kwartet onrecht aangedaan. Oprichters trompettist Laurent Blondiau en saxofonist Jeroen van Herzeele waren na twintig jaar weer verenigd met drummer Dré Pallemaerts en bassist Sal La Rocca en speelden hartverscheurende fragiele, beladen en ingetogen jazz die de sfeer van de mooiste muziek van Ornette Coleman opriep. Blondiau en Van Herzeele zouden met verschillende bezettingen de hoofdaacts die avond nog drie keer met elkaar verbinden, steeds in een onvergelykbare andere sfeer. Met gitarist Jean-Yves Evrard speelden de blazers een opzweepend collectief waartegen Evrard zijn vrije bluesy rock en R&B gitaar liet zinderen, terwijl het met tubaspeler Marcel Massot meer in de harmonieën en dynamiek werd gezocht.

...vervolg op de volgende pagina

JAZZ OP DE PLANKEN

Mâäk 5tet met Samuel Ber (drums), Michel Massot (eufonium), Laurent Blondiau (trompet, leider), Jeroen van Herzeele (tenorsax) en Guillaume Orti (altsax). (Foto: Tom Beetz)

Robin Verheyen. (Foto: Tom Beetz)

'De hoogtepunten volgden elkaar zondag van begin tot eind zonder zwakke momenten op.'

Steve Coleman. (Foto: Tom Beetz)

De Belgen hadden hoe dan ook een topavond want nog nauwelijks bijgekomen van het voorgaande leverde het trio van saxofonist Robin **Verheyen**, pianist Bram **De Looze** en de Amerikaanse drummer Joey **Baron** het volgende hoogtepunt af. Zijn concert stond in het teken van een eerbetoon aan Thelonious Monk. Verheyen liet zijn gevoelige, warme en royale kant horen met een volvet roombotergeluid dat we niet kennen van de platen van Monk zelf, maar daar toch wonderwel bij paste. Dat Verheyen de meest veelzijdige saxofonist van België is liet hij in zijn laatste nummer horen toen bleek dat hij ook honkend en shoutend in de traditie van de beste rhythm-and-bluessaxofonisten prima uit de voeten kon. Die intensiteit werd die avond nog alleen overtroffen door saxofonist **Steve Coleman & The Five Elements**. Coleman is eigenlijk een traditionele altsaxofonist met een messcherpe toon die zijn spel heeft omwikkeld met een setting van rap en R&B. Niet voor niets dat hij het zelden gehoorde nummer 'The gypsy' speelde dat ooit door Charlie Parker het jazzdomein was ingetrokken. Coleman speelt zoals Parker gespeeld zou hebben als hij nu nog had geleefd, ingekapseld door strakke funk van trompettist Jonathan Finlayson en bassist Anthony Tidd, en vooral door de ritmische bulldozer Sean Rickman. Rapper Kokayi voegde daar een essentieel element aan toe, slingerde zijn (onverstaanbare) teksten in de microfoon waarbij hij met zijn vingers de imaginair saxofoonkleppen op de microfoon frenetiek indrukte.

Die geweldige intensiteit konden we niet verwachten van de 81-jarige tenorsaxofonist **Archie Shepp**, die met zijn gehavende onderlip en zijn broze gezondheid toch verraste met gasttrompettist Randy Brecker en zijn tribuut aan John Coltrane. Hij was deze avond in uitzonderlijk goede doen, speelde veel met een onverwacht breed geluid zoals we dat van vroeger kennen en zong niet, met uitzondering van zijn Ellington toegift 'Prelude to a kiss' dat uitmondde in een bizar einde toen hij zijn band had bedankt en het podium wilde verlaten. Hij was helemaal vergeten dat hij ook zangeres Marion Rampal had meegenomen, die bij Archies verlaten van het podium de microfoon greep en non-verbaal eiste dat ze haar beloofde nummer kon zingen. Met tegenzin nam Shepp weer [...vervolg in de rechterkolom](#)

Fabrizio Cassol (sax), Michel Hatzigeorgiou (bas) en Stéphane Galland (drums). (Foto: Tom Beetz)

Kokayi. (Foto: Tom Beetz)

plaats, gaf Rampal zo min mogelijk ruimte en liet zijn bandleden zo lang mogelijk soleren. De afsluiting van **Määk** waaraan iedereen van de drie eerdere bezettingen aan meedeed was een stuk sympathieker en leverde de beloofde maar gezellige chaos op die het laatste puntje op de perfecte 'i' van dit festival zette.

Tom Beetz

Archie Shepp. (Foto: Tom Beetz)

Eric Legnini. (Foto: Jean Schoubs)

**FESTIVAL
GOUVY JAZZ
& BLUES FESTIVAL**

Datum en plaats:

3 augustus 2018,
Ferme Madellon, Gouvy (B).

Chrystel Wautier. (Foto: Jean Schoubs)

Het jaarlijkse Jazz & Blues Festival in Gouvy is een van de oudste festivals in België. Dit jaar vond op 3, 4 en 5 augustus de 39ste editie plaats. Onze fotograaf Jean Schoubs was op dag één ter plekke en maakte de foto's op deze pagina.

Joe Lovano speelde met trompettist Dave Douglas.
(Foto: Jean Schoubs)

Dave Douglas. (Foto: Jean Schoubs)

FESTIVAL DINANT JAZZ FESTIVAL

Datum en plaats:

27, 28, 29 juli 2018,
Abdij Notre-Dame van Leffe, Dinant.

Dinant is de geboorteplaats van Adolphe Sax. En dat zal de bezoeker weten. Zelfs de straatverlichting was voorzien van saxofoonaccessoires! Meer dan drieduizend personen waren aanwezig op de snikhete 18de uitgave van het Dinant Jazz Festival, drie dagen lang in de abdij Notre-Dame van Leffe, met dank aan Jean-Claude Laloux, een van de organisatoren: "Het was een van de mooiste edities van het muzikale festival, zowel qua belangstelling als op het muzikale vlak. De saxofonist Joshua Redman, die dit jaar het peterschap waarnam, heeft drie fantastische voorstellingen op zijn naam, vooral in samenwerking met de Belgische gitarist Philip Catherine en de bassist Marcus Miller, die de zaal zaterdag in vuur en vlam wist te zetten. En het is een hele eer voor ons dat het publiek dit heeft kunnen waarderen."

Dit jaar waren er vier gratis concerten in het stadscentrum aan de voet van de collegiale kerk van Dinant in een wedstrijd voor jong talent. Talrijke toeristen maakten hiervoor een omweggetje. "We hebben geen exact cijfer, maar we veronderstellen dat enkele duizenden de concerten bijgewoond hebben. Over het algemeen kunnen we er dus van uitgaan dat we, samen met de betalende gasten, niet ver van tienduizend toeschouwers bereikt hebben", aldus Laloux.

Jean Schoubs

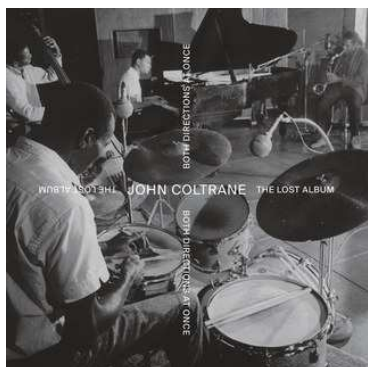

Op de foto's: Philip Catherine (gt), Monty Alexander (p), Marcus Miller (bas) en Joshua Redman (sax). (Foto's: Jean Schoubs)

BESTSELLERS JAZZ CENTER

Datum: 13 augustus 2018

1. **John Coltrane**
Both Directions At Once – Lost Album (Impulse)
2. **Dexter Gordon**
Live In The Cave (NJA)
3. **Dave Douglas/Joe Lovano**
Scandal (Greenleaf)
4. **Richard Hallebeek**
One Voice (RHR)
5. **Kamasi Washington**
Heaven & Earth (Young Turks)

Bestsellers Jazz Center is een overzicht van de best verkochte cd's van de Haagse specialzaak Jazz Center; (<http://www.jazzcenter.nl>).

TIPS JAZZ CENTER

1. **Erroll Garner**
[Nightconcert \(Mack Avenue\)](#)
Vergeleken bij het fameuze album 'Concert At The Sea' wellicht bekend materiaal, maar in een uitvoering met waanzinnig goed geluid. Opgenomen tijdens een van de legendarische nachtconcerten in het Amsterdamse Concertgebouw.
2. **Julian Arguelles**
[Tonadas \(Edition\)](#)
Het kwartet van saxofonist Julian Arguelles met op toetsen Ivo Neame. Mooie stukken met moderne soli. Voor de gevorderde luisteraar!
3. **Stan Getz**
[Live In Paris 1959 \(Fremaux\)](#)
Een concert dat vast wel al ergens in bootleg-vorm verschenen is, maar daarom niet minder fraai. Tenorist Stan Getz in topvorm met Franse iconen van de jazz (Solal, Gourley en Michelot) en uiteraard met Kenny Clarke achter het slagwerk.

Tips Jazz Center is een overzicht van cd's die volgens Reinier van Bevervoorde en Jan Bax (van de Haagse specialzaak Jazz Center) een plek in de Bestsellers Jazz Center verdienen; (<http://www.jazzcenter.nl>).

Jazzcenter vindt u ook op Facebook
www.facebook.com/jazzcenterdenhaag

EUROPE JAZZ MEDIA CHART

Datum: 8 augustus 2018

Arild Andersen. (Persfoto)

[Magnus Nygren, Orkester Journalen \(Sweden\):](#)

Joe Armon-Jones
Starting Today (Brownwood Recordings)
[Cim Meyer, Jazz Special \(Denmark\):](#)

Julian Lage
World's Fair (Modern Lore Records)
[Lars Mossefinn, Dag & Tid \(Norway\):](#)

Elna Duni
Partir (ECM)
[Luca Vitali, Giornale della Musica \(Italy\):](#)

Maniscalco/Bigoni/Solborg
Foil (ILK)
[Paweł Brodowski, Jazz Forum \(Poland\):](#)

Jaskułke Sextet
Komeda Recomposed (Sea Label)

[Mike Flynn, Jazzwise \(UK\):](#)

Geir Sundstøl
Brødløs (Hubro)
[Anna Filipieva, Jazz.Ru \(Russia\):](#)

Kekko Fornarelli
Abaton (Escape)
[Jan Granlie, Salt Peanuts \(Norway-Denmark\):](#)

Erlend Skomsvoll
Leken/Playful (Jazzland)
[Christine Stephan, JAZZTHETIK \(Germany\):](#)

Arild Andersen
In-House Science (ECM)
[Henning Bolte, Jazzism \(Netherlands\):](#)

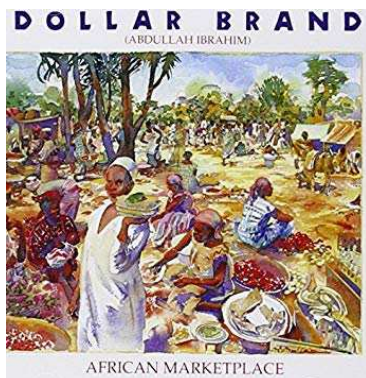
Gordon Grdina's The Marrow
Ejdeha (Songlines)

De Europe Jazz Media Chart geeft een overzicht van de favoriete albums van een reeks Europese recensenten en wordt maandelijks samengesteld door de Europe Jazz Media Group.

DE GOUWE OUWE VAN...

Hessel Fluitman

ABDULLAH IBRAHIM
African Market Place
 Elektra

De Zuid-Afrikaanse pianist Dollar Brand vertrok in 1965 als 31-jarige vanuit zijn geboorteland naar Zwitserland. Daar werd hij ontdekt door Duke Ellington, die hem meenam naar de VS en hem daar bekend maakte. Daar werd hij ook moslim en veranderde zijn naam in Abdullah Ibrahim. December 1979 maakte hij voor Elektra zijn zo ongeveer bekendste plaat: 'African Market Place'. Het is een meeslepend album, waarop hij een lans breekt voor de Zuid-Afrikaanse muziek. Hoewel er overwegend Amerikanen meespelen, klinkt de plaat lekker Afrikaans relaxed. Er staan geen echt snelle nummers op en trommelaars hebben een forse inbreng. Het album opent met het lome en pakkende 'Whoza mtwnana'. Altist Carlos Ward en tenorist Jeff Jawarrah King soleren daarin. Ward is ook te horen in 'Anthem for a new nation'. Een stuk waarin het verlangen naar een van apartheid bevrijd Zuid-Afrika doorklinkt. Een 'must have' deze plaat.

Dit was de laatste bijdrage van Hessel Fluitman aan Jazzflits. Hessel Fluitman werkte zo'n 12,5 jaar aan dit blad mee. Wij danken hem zeer voor de talrijke bijdragen die hij in die periode leverde.

ZOMERFREQUENTIE JAZZFLITS

Jazzflits verschijnt twintig keer per jaar. Het grootste deel van het jaar is dat

eens in de twee of drie weken. In de zomermaanden **juli, augustus en september** nemen we wat gas terug en komen we **eens per vier weken** uit. In oktober

pakken we de frequentie van voor de zomer weer op.

FESTIVALS SEPTEMBER

MARNI JAZZ FESTIVAL

Theater Marni, Brussel

5 tot en met 15 september 2018

(<http://www.theatremarni.com/Marni-JAZZ-Festival-1183>)

Met onder anderen: Airelle Besson & Vincent Segal, Jean-Paul Estievenart Quintet, Houben & Son, Laurent Blondiau, Bert Joris Quartet en 40 jaar Igloo Records met het LG Jazz Collective.

JAZZ IN 'T PARK

Zuidpark, Gent

6 tot en met 9 september 2018

(<https://bit.ly/2P2aaPk>)

Met onder anderen: Donder, Gratitude Trio, AKA Moon, Bram Weijters' Crazy Men, De Beren Gieren, Fulco & Friend, Steiger en Philippe Catherine Quartet.

HUISKAMERFESTIVAL JAZZ AT HOME

Diverse locaties, Mechelen

7 tot en met 9 september 2018

(<http://www.jazzathome.be/>)

Met onder anderen: Centerpiece, Dieter Vaganée Quartet, Floris Kappeyne Trio, Jazz Anchor, Jean-Luc Pappi Trio, Kollektiv, Nabil, Stark-Linnemann Quartet, Vaganée-Machtel-Dockx-trio en Verderame & Van Dyck.

SEPTEMBER JAZZ

Bilkske, Brugge

8 september 2018

(<https://www.kaap.be/programma/september-jazz-2018>)

Met: Sal la Rocca Quartet, Henri Texier Sand Quintet en Kleptomatix.

JAZZ IN HET DORP

Oude dorp, Amstelveen

9 september 2018

(<https://www.jazzinhedorp.nl>)

Met onder anderen: IKS, Lorrèn (tribute to Ella), Laura & Strings en Bruut!.

LOOSDRECHT JAZZ FESTIVAL

Jachthaven Het Anker, Loosdrecht

14 en 15 september 2018

(<https://loosdrechtjazzfestival.nl/>)

Met onder anderen: Hans Dulfer, Peter Beets, Alice in Dixieland, Michael Varekamp ('History of Jazz') feat. Izaline Calister, Martijn van Iterson Quartet feat. Fay Claassen, Peter Beets Trio feat. Han Bennink, Anton Goudsmit, Louis van Dijk, Licks & Brains en The Jig.

HUISKAMERFESTIVAL JAZZ EN DE WALVIS

Oostelijk Havengebied, Amsterdam

16 september 2018

(<https://jazzendewalvis.nl>)

Met onder anderen: Yuri Honing & Wolfert Brederode, Wolter Wierbos, Bart van Lier & Bert van den Brink, Eric Vaarzon Morel, Ntjam Rosie, Maarten Ornstein en Alistair Payne & Sun-Mi Hong.

MAKE IT

Schouwburg, Tilburg

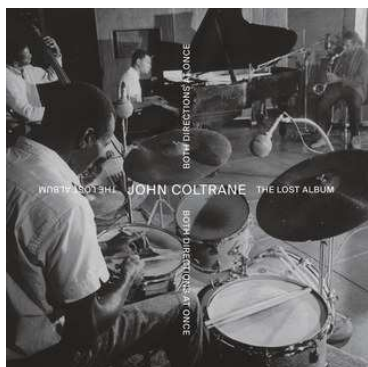
22 september 2018

(<https://makeitjazz.nl/>)

Met onder anderen: New Cool Collective Big Band, Jameszoo, S'Yo Fang Octet, Ian Cleaver Trio ft. Jasper, CLOD! en Prashant Samlal Duo.

JAZZWEEK TOP DRIE

Datum: 13 augustus 2018

1. John Coltrane

Both Directions at Once/The Lost Album
(Impulse/Verve)

2. Antonio Adolfo

Encontros Orquestra Atlantica
(AAM Music)

3. Black Art Jazz Collective

Armor Of Pride
(HighNote)

De JazzWeek Jazz Top Drie geeft een overzicht van de meest gedraaide albums op de Noord-Amerikaanse jazzradio; (www.jazzweek.com).

COLOFON

JAZZFLITS is een onafhankelijk jazzperiodiek voor Nederland en Vlaanderen en verschijnt twintig keer per jaar. **Uitgever/hoofdredacteur:** Hans van Eeden. **Correctie:** Sandra Sanders. **Vaste medewerkers:** Tom Beetz, Reinier van Bevervoorde, Hessel Fluitman, Bart Hollebrandse, Roland Huguenin, Frank Huser, Hans Invernizzi, Peter J. Korten, Herman te Loo, Jan J. Mulder, Roos Plaatsman, Lo Reizevoort,

• Jorre Reynders. **Fotografie:** Tom Beetz, Joke Schot, Jean Schoubs. **Logo:** Het **JAZZFLITS**-logo is een ontwerp van Remco van Lis.

Abonnementen: Een abonnement op **JAZZFLITS** is gratis. Meld u aan op www.jazzflits.nl. Een abonnee krijgt bericht als een nieuw nummer op de website staat.

Adverteren: Het is niet mogelijk om in **JAZZFLITS** te adverteren. **Adres(post):**

Het postadres van **JAZZFLITS** is per e-mail bij ons op te vragen. **Adres(e-mail):** Het e-mailadres van **JAZZFLITS** is jazzflits@gmail.com. **Bijdragen:** **JAZZFLITS** behoudt zich het recht voor om bijdragen aan te passen of te weigeren. Het inzenden van tekst of beeld voor publicatie impliceert instemming met plaatsing zonder vergoeding. **Rechten:** Het is niet toegestaan zonder toestemming tekst of beeld uit **JAZZFLITS** over te nemen. Alle rechten daarvan behoren de makers toe. **Vrijwaring:** Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

OVERLEDEN

Tomasz Stanko vorig jaar tijdens het Gent Jazz Festival.
(Foto: Tom Beetz)

Tomasz Stanko, 29 juli 2018 (76)

Poolse trompettist. Speelde samen met de pianist-componisten Andrzej Trzaskowski en Krzysztof Komeda. Vormde daarna diverse ensembles onder eigen naam. Zijn werkterrein strekte zich steeds verder uit buiten zijn geboorteland. Evolveerde van hard bop tot vrijere vormen.

Patrick Williams, 25 juli 2018 (79)

Amerikaanse arrangeur-componist. Werkzaam op het grensvlak van jazz en klassiek, maar verloor nooit zijn jazzachtergrond uit het oog. Schreef, naast vele filmscores, voor zowel jazzsolisten als vocalisten van allerlei slag.

Dr. Carl Gregor Herzog zu Mecklenburg, 23 juli 2018 (85)

Duitse kunsthistoricus en jazzvorser. Legde zich toe op het systematisch in kaart brengen van de jazzstijlen. Zette daarnaast een internationale jazzbibliografie op, waarop in 1971 een supplement volgde, samen met een slagwerkbibliografie (hij was zelf een amateurdrummer). In de jaren tachtig werkte hij, samen met Norbert Ruecker, zijn bibliografie om tot een vierdelige serie, die na twee delen helaas strandde bij het jaar 1959.

Dewey Johnson, 26 juni 2018 (78)

Amerikaanse trompettist. Bewoog zich in kringen van de avant garde. Is te horen op een opname van Paul Bley in 1964 en in 1981 bij altist Jimmy Lyons, samen met Paul Murphy, drums en William Parker, bas. In die tussenperiode had hij een zenuwinzinking en raakte hij in verval.

Big Bill Bissonette, 26 juni 2018 (81)

Amerikaanse trombonist. Promotor van de traditionele jazz zoals die heden ten dage in New Orleans (en in Engeland) tot klinken wordt gebracht. Richtte een label op, Jazz Crusade, waarop hij tevens zijn eigen muzikale bijdragen levert.

Curt Prina, 18 mei 2018 (89)

Zwitserse pianist en organist. Ook bedreven op vibrafoon en trombone. Werkte met bandleider Fred Böhler en van 1952 tot 1978 in het Hazy Osterwald sextet. Was daarna propagandist voor een bedrijf in het bouwen van orgels.

(jjm)